

RĪGĀ

2020. gada 3. decembrī
Nr. 1-23/215_e

Valsts ieņēmumu dienestam
Paziņošanai e-adresē

Informācija:
Finanšu ministrijai
Paziņošanai e-adresē

Par automātiskās informācijas apmaiņas par ziņojamām pārrobežu shēmām (DAC6)

Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) ir apkopojusi Asociācijas biedru jautājumus, kas radušies DAC6 ieviešanas procesā un, atsaucoties uz Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) un Asociācijas vienošanos par neskaidro jautājumu risināšanu jautājumu - atbilžu formā savstarpējā sarakstē, **aicina VID sniegt savu redzējumu par zemāk minētajām situācijām** un Ministru kabineta noteikumu Nr. 210 “Noteikumi par automātisko informācijas apmaiņu par ziņojamām pārrobežu shēmām” (turpmāk – Noteikumi) piemērošanu.

Asociācija atkārtoti vērš VID uzmanību, ka **nesaņemot no VID atsevišķu metodisko materiālu – vadlīnijas vai lietotāja rokasgrāmatu DAC6 ieviešanai, nav iespējama vienotas izpratnes radīšana, lai precīzi, atbilstoši VID kā atbildīgās iestādes pārrobežu shēmu saņemšanai, definētu nepieciešamās kontroles un sagatavotu prasībām atbilstošus ziņojumus**, nodrošinot Padomes 2018. gada 25. maija direktīvas (ES) 2018/822, ar ko attiecībā uz obligāto automātisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā saistībā ar ziņojamām pārrobežu shēmām groza Direktīvu 2011/16/ES prasību izpildi – esošais regulējums sniedz tikai vispārēju tipoloģiju uzskaitījumu, vienlaikus nenorādot konkrētus banku pienākumus (norādes uz ieviešamajiem procesiem vai no klientiem iegūstamo informāciju vai dokumentu apjomu, lai varētu uzskatīt, ka normatīvās prasības izpildītas). Norādāms, ka arī Noteikumu anotācijā izcelta Lielbritānijas nodokļu administrācijas labā prakse un atziņas, kas gūtas sadarbībā ar citu ES dalībvalstu nodokļu administrācijām, izcelts, ka iespējamie uz nodokļu optimizāciju vērstie darbību scenāriji (tipoloģijas) subjektam ļauj operatīvi un efektīvi identificēt potenciālās agresīvās pārrobežu nodokļu plānošanas shēmas un veikt ziņošanu. Ievērojot minēto, Asociācija aicina VID ievērot Noteikumu anotācijā atbalstīto labo praksi un sniegt atbilstošu atbalstu ziņošanas nodrošināšanai arī Latvijā.

I. Noteikumu piemērošana

1. Bankām, sniedzot klientam maksājumu pakalpojumus, visticamāk, būtu iespējams konstatēt atsevišķas 32.1. pantā minētās C kategorijas pazīmes. Vienlaikus, noteikumu 29.3. pants nosaka, ka fakts, ka “ir spēkā C kategorijas pazīme... pats par sevi nevar būt par iemeslu secinājumam, ka shēma ir izturējusi galvenā ieguvuma testu”. 29.2. pants nosaka, ka “galvenais ieguvuma tests uzskatāms par izturētu... ja persona pamatoti var sagaidīt no shēmas... nodokļa priekšrocības iegūšanu”. Bankas neveic nodokļu

maksājumu pārbaudes, lai pārlicinātos, ka tie veikti atbilstoši normatīvo aktu prasībām un pietiekamā apjomā.

Kādas darbības VID ieskatā bankām būtu jāveic, lai varētu apgalvot, ka ir “veikts galvenā ieguvuma tests”?

2. Noteikumu 32. punkts nosaka C kategorijas pazīmes, kas saistītas ar pārrobežu darījumiem un norāda uz nepieciešamību vērtēt shēmā iesaistīto maksājumu saņēmēju nodokļu rezidences informāciju. Vēlamies akcentēt, ka atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 20 “Kārtība, kādā finanšu iestāde izpilda finanšu kontu pienācīgas pārbaudes procedūras un sniedz Valsts ieņēmumu dienestam informāciju par finanšu kontiem” kredītiestādei ir pienākums pieprasīt klientam iesniegt informāciju par nodokļu rezidences valsti un numuru, taču, apkalpojot klientu darījumus, kredītiestādes rīcībā nav informācijas par klienta partneru (ja vien attiecīgais partneris nav kredītiestādes klients, attiecībā uz kuru tā nodokļu rezidenci kredītiestāde ir noskaidrojusi iepriekš minēto Ministru kabineta noteikumos noteiktajos gadījumos un kārtībā) nodokļu rezidenci. Šāda informācija ir iegūstama tikai manuāli un tikai padziļinātās izpētes ietvaros, kas netiek veikta visiem klientiem un ne attiecībā uz visiem darījumu partneriem (tikai, ja iestājas noteikti NILLTPF risku paaugstinošie kritēriji). Jāpiemin, ka šobrīd nav normatīvā akta kas uzliktu par pienākumu šādu informāciju klientam norādīt maksājumu uzdevumā (šobrīd maksājumiem pievienojamo informāciju nosaka starptautiskais regulējums – Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2015/847 (4.p.), kas attiecīgu prasību nenosaka. Tas nav noteikts arī citos – ne ar NILLTPFN jomu, ne maksājumu veikšanu saistītos normatīvos.

Kredītiestāde var zināt klienta darījuma partneru nosaukumu, identifikācijas numuru, taču tās rīcībā var nebūt plašākas klienta darījuma partneri identificējošas informācijas, tai skaitā – nodokļu rezidences informācijas, kas var nesakrist ar darījuma partnera rezidences valsti un identifikācijas numuru. Līdz ar to, balstoties uz kredītiestādes rīcībā esošo informāciju, izpildot klienta iniciētu darījumu, *kredītiestāde var novērtēt 32. punktā minēto pazīmju esamību vai iestāšanos tikai gadījumos, ja informācijas pieejamība izriet no veicamā darījuma.*

Vai kredītiestādei, nodrošinot (izpildot) klienta iniciētus darījumus, papildus nepieciešamajai darījumu izpildes informācijai, būtu obligāti jāiegūst paplašināta informācija par klientu darījumu partneriem, t.sk., informācija par to nodokļu rezidences valsti un numuru? Ja jā – nepieciešamas atbilstošas normatīvo aktu izmaiņas, kas klientam uzliek šādu pienākumu.

3. Noteikumu 33.1.1. apakšpunkts nosaka, ka viena no pārrobežu shēmas pazīmēm ir tāda produkta izmantošana, kas nav uzskatāms par finanšu kontu CRS kontekstā.

Kredītiestādēs atvērtie darījuma konti (*escrow accounts*) ir minēti kā tādi, kas nav pakļauti CRS ziņošanai. Vai kredītiestādei būtu jāsniedz ziņojums par katru Darījuma konta līgumu, ja kaut viena no darījuma pusēm atbilstu kādam no 32. punktā minētajiem kritērijiem?

II. Tehniskais risinājums un sniedzamo datu struktūra

Kāda informācija tiek sagaidīta un ir norādāma sniedzot ziņas, atbilstoši šādiem Noteikumu punktiem (vārdi, par kuriem nepieciešami precizējumi, izcelti **treknrakstā**). Vai tas būtu brīvas formas apraksts vai iepriekš definētas vērtības norādīšana?:

*“25.1. starpnieku un attiecīgo nodokļu maksātāju identifikācija, tostarp vārds un uzvārds vai nosaukums, dzimšanas datums un vieta, nodokļu rezidence, nodokļu maksātāja identifikācijas numurs, ziņojumu sniedzošās personas loma saistībā ar pārrobežu shēmu un, ja attiecināms, attiecīgā nodokļu maksātāja **saistītās personas** identificējošā informācija;”*

*“25.2. **informācija par** šo noteikumu 3. nodaļā minētajām **pazīmēm**, kurām pastāvo ir jāziņo par pārrobežu shēmu;”*

*“25.3. **kopsavilkums** par ziņojamās pārrobežu shēmas saturu, tostarp tās vispārzināmais nosaukums (ja tāds ir) un īss, vispārīgs apraksts par attiecīgo saimniecisko darbību vai shēmām, neizpaužot informāciju, kura satur komercnoslēpumu vai dienesta noslēpumu, kura attiecas uz tirdzniecības procesu vai kuras izpaušana būtu pretrunā ar sabiedrisko kārtību;”*

*“25.5. **informācija par tiesisko regulējumu**, kas veido ziņojamās pārrobežu shēmas pamatu;”*

*“25.6. ziņojamās pārrobežu **shēmas vērtība**;”*

III. Citi jautājumi

1. Ja attiecībā uz klientu ir veikts galveno ieguvumu tests un konstatēts, ka, veicot ikdienas biznesu, persona iegūst nodokļu priekšrocības (nodokļu nomaksas ietaupījumu), vai ziņošanai ir pakļauts ikviens šo personu maksājums, kuros izpildās citi pārrobežu darījuma kritēriji?
2. Kāda veida maksājumi šo noteikumu kontekstā tiek uzskatīti par “pārrobežu darījumiem”? – maksājumi (darījumi) uz / no ārvalstu kredītiestādēm vai arī jebkuri darījumi, kur viena no pusēm – maksātājs vai saņēmējs nav Latvijas rezidents? Vai šī definīcija attiecas arī uz darījumiem, kur neviena no pusēm nav Latvijas rezidents?
3. Lūdzu precizēt, norādīt atsauces (avotus), kur minētas 32.1. pantā norādītās valstis vai teritorijas:
 - 3.1. 32.1.2.1. punktā minētās valstis, kas “nepiemēro uzņēmumu ienākumu nodokli vai piemēro uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi nulles vai gandrīz nulles apmērā” Vai ir jāņem vērā 2017. gada 7. novembra MK noteikumi Nr. 655 “Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām”, t.i., vai visi darījumi uz šīm valstīm uzskatāmi par ziņošanai pakļautiem? Vai ir vēl kādi saraksti / normatīvie akti, kurus bankām būtu jāņem vērā attiecīgo valstu noteikšanai?
 - 3.2. 32.1.2. punktā minētās valstis, kuras “ES dalībvalstis kopīgi vai kopā ar ESAO ir novērtējušas kā tādas, kas nesadarbojas”? Vai ir jāņem vērā “ES saraksts ar jurisdikcijām, kas nodokļu nolūkos nesadarbojas” (piemēram, [\(2020/C 331/03\)](#))? Vai ir vēl kādi saraksti / normatīvie akti, kurus bankām būtu jāņem vērā attiecīgo valstu vai teritoriju noteikšanai?
 - 3.3. 33.1.6. punktā minētās valstis vai teritorijas, “kurās ir nepietiekami vai vāji NILLN tiesību aktu režīmi vai vājas prasības attiecībā uz juridiskām personām vai juridiskiem veidojumiem”
4. Lūdzu vadlīniju veidā sniegt informāciju par maksājumu veidiem un valstīm un teritorijām, kur tiek piemēroti norādītie atvieglojumi (bankām saistošie normatīvie akti

nesniedz šādu informāciju, līdz ar to, attiecīga tipoloģija klientu maksājumos bez papildus vadlīnijām no VID puses nevar tikt konstatēta):

- 4.1. 32.1.3. punktā minētie piemērojamie pilnīgie nodokļu atbrīvojumi;
 - 4.2. 32.1.4. punktā minētie nodokļu priekšrocību režīmi.
5. Noteikumi paredz ziņot par jau notikušiem darījumiem ar atpakaļejošu datumu. Vai ir iespēja jau notikušiem darījumiem piemērot būtiskuma principu, nosakot darījuma naudas vērtību, līdz kurai darījumi nav jāuzrāda?
 6. Ja tiek gatavoti ziņojumi par iepriekš veiktiem darījumiem vai līdzīgiem darījumiem ar vieniem un tiem pašiem darījuma partneriem – vai jāziņo kā par vienu shēmu vai katru darījumu atsevišķi?
 7. Lūdzu komentēt Noteikumu 6. un 7.punktā minēto prasību iesniegt informāciju par maksātāju un darījumu 30 dienu laikā pēc shēmas norises, piemēram, ja bankas gadījumā tas ir izpildīts maksājums, kas kvalificējas 32.1.2.1. punktā minētajiem nosacījumiem. Saskaņā ar 29.3. pantu, bankai šādā situācijā būtu jāveic “galvenā ieguvuma tests”, kas, visticamāk, prasītu veikt klientam padziļināto izpēti, attiecībā uz kuru FKTK noteikumi Nr.135 nosaka 35 darba dienu termiņu, kas objektīvi pamatojas veicamo darbību apjomā. Cik liela apjoma informācija / dokumentācija / izpēte tiek sagaidīta no bankas minētajā situācijā? Vai tiek sagaidīta padziļināta klienta darījumu izpēte vai automatizēta ziņošana par darījumiem, kas atbilst stingri definētiem kritērijiem bez papildu informācijas sniegšanas?
 8. Ja ziņojumos par iepriekšējo periodu bankas rīcībā ir tikai vienas puses uzrādāmā informācija (citas bankas klienta informācija - vārds, konta numurs), bankai nav iespējas aizpildīt visus obligātos ziņojuma laukus. Vai par shēmu būtu jāziņo, sniedzot daļēju informāciju?
 9. Konkrēti piemēri. Vai tie pakļaujas ziņošanai?
 - 9.1. Grupas konta līgums, kura puses ir uzņēmumi dažādās valstīs. Tiek veikta aizdevumu piešķiršana grupas ietvaros. Banka nav iespēju novērtēt vai klients uzskaita piešķirto aizdevumu saskaņā ar iekšējo transfcenu noteikumiem vai arī tā var būt slēpta peļņas sadale.
 - 9.2. Shēmas, par kurām banka iegūst informāciju no klienta gada pārskata vai dokumentiem, kas iesniegti, uzsākot sadarbību vai slēdzot līgumu par produktu (piemēram, aizdevuma līgumu).
 - 9.3. No bankas rīcībā esošajiem dokumentiem redzams, ka:
 - 9.3.1. Tiek veikta pārrobežu apvienošanās. Bankai iesniegtajos dokumentos nav norādīts, vai apvienošanās ir saistīta ar nodokļu priekšrocībām;
 - 9.3.2. Tiek veikta pārrobežu apvienošanās. Bankai iesniegtajos dokumentos ir informācija, kurā parādīta nodokļu izdevumu salīdzināšanas analīze, un tajā norādīts, ka apvienošanās ir saistīta ar nodokļu priekšrocībām;
 - 9.3.3. Uzņēmums ir iegādājies uzņēmumu ar zaudējumiem. Bankai nav zināms, vai zaudējumi tiek izmantoti, lai samazinātu nodokļu slogu.
 10. Ja augstāk minētie piemēri ir ziņošanai pakļautas shēmas, vai banka varētu tikt atbrīvota no pienākuma ziņot, ja tā informē klientu, ka gadījumā, ja viens no darījuma mērķiem ir nodokļu priekšrocība iegūšana, klientam pašam vai viņu nodokļu konsultantam ir pienākums sniegt ziņojumu par šo shēmu?

11. Lūdzam sniegt skaidrojumu par to, kā paredzams interpretēt un piemērot noteikumus, kuri atbrīvo finanšu pakalpojumu sniedzēju no ziņošanas pienākuma, ja tas nezināja vai nevarēja zināt, ka ir ticis iesaistīts ziņojamā pārrobežu shēmā.

Asociācija pateicas VID un Finanšu ministrijai par līdzšinējo sadarbību un Asociācijas viedokļa uzklaušīšanu, izstrādājot Noteikumus.

Ar cieņu

valdes loceklis

Jānis Brazovskis

Andra Ģirne, andra.girne@financelatvia.eu

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**